

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน การค้าขายหรือการติดต่อธุรกิจระหว่างพ่อค้าได้ขยายตัวออกไปอย่างมาก ทั้งในส่วนที่เป็นการค้าภายในประเทศ และในส่วนที่เป็นการค้าระหว่างประเทศ การติดต่อซื้อขายสามารถกระทำกันได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบายกว่าเดิมมาก ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ซื้อและผู้ขายจะอยู่ในเมืองเดียวกัน ต่างเมืองกัน หรืออยู่กันคนละประเทศก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ช่วยเอื้ออำนวยให้การค้าเหล่านี้สามารถดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยก็คือ การใช้ตัวเงินเป็นสื่อกลางในการชำระหนี้

โดยเหตุที่ตัวเงินเป็นสื่อกลางที่ช่วยในการชำระหนี้ ตัวเงินจึงเป็นตราสารที่มีความสำคัญ ดังนั้น ขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเงิน นับตั้งแต่การออกตัวเงิน การสลักหลัง การรับรอง การอาวัล การใช้เงิน ตลอดจนการใช้สิทธิไล่เบี้ยเมื่อตัวเงินขาดความเชื่อถือ จึงควรเป็นขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนก่อให้เกิดความไม่สะดวกต่อการดำเนินธุรกิจ แต่จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 21 และกฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม กฎที่ 67 ฉบับลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2471 ซึ่งกำหนดให้ผู้ทรงตัวเงินต้องทำคำคัดค้านภายในสามวันนับจากวันที่ตัวเงินขาดความเชื่อถือ มิฉะนั้นผู้ทรงสิทธิไล่เบี้ยจากคู่สัญญาฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบตัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการต่าง ๆ ที่ค่อนข้างยุ่งยากจากข้อสังเกตเบื้องต้นจึงเห็นได้ว่า ข้อกำหนดเหล่านี้ก่อให้เกิดความไม่สะดวกต่อผู้ทรงและต่อการดำเนินธุรกิจที่ต้องใช้ตัวเงิน อีกทั้งยังเป็นการไม่สอดคล้องกับสภาพของตัวเงินที่ต้องการความคล่องตัวด้วย จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาว่าหลักเกณฑ์ที่เป็นอยู่นี้เป็นอย่างไร มีที่มาอย่างไร และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการทำคำคัดค้านตั๋วเงินประเภทต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎเสนาบดี กระทรวงยุติธรรม กฎที่ 67 ฉบับลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2471
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำคำคัดค้านเมื่อตั๋วเงินขาดความเชื่อถือ
3. เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตและสมมติฐานของการวิจัย

มุ่งศึกษาถึงบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำคำคัดค้านเมื่อตั๋วเงินขาดความเชื่อถือ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 21 และกฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม กฎที่ 67 ฉบับลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2471 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับ Bills of Exchange Act, 1882 และ Bills of Exchange (Time of Noting) Act, 1917 ของประเทศอังกฤษ; The Uniform Commercial Code ของประเทศสหรัฐอเมริกา; Code of Commerce ของประเทศฝรั่งเศส; Laws on Bills, Laws on Cheques และ Protest Ordinance ของประเทศญี่ปุ่น; Convention Providing a Uniform Law for Bills of Exchange and Promissory Notes, 1930 และ Convention on International Bills of Exchange and International Promissory Notes, 1988 รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์แนวคำพิพากษาศาลฎีกาและแนวความคิดเห็นของนักนิติศาสตร์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การศึกษานี้ได้ตั้งสมมติฐานว่า ข้อกำหนดให้ต้องทำคำคัดค้านเมื่อตั๋วเงินขาดความเชื่อถือเป็นข้อกำหนดที่ยังคงมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการใช้สิทธิไล่เบี้ย แต่ควรหาแนวทางปรับปรุงวิธีการให้เกิดความสะดวกคล่องตัวในการใช้ตั๋วเงินมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยแบบเอกสาร (Document Research) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีของระบบกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนอนุสัญญาระหว่างประเทศ แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อทำการปรับปรุงกฎหมายตัวเงินของไทยให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงหลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำคำคัดค้านเมื่อตัวเงินขาดความเชื่อถือตามกฎหมายไทย
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้ทำคำคัดค้าน
3. ทำให้ทราบถึงหลักการของกฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนอนุสัญญาระหว่างประเทศ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทยได้อย่างเหมาะสม